

Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Λυκείου

«Ανθρώπινα δικαιώματα»

Η ανθρωπότητα ζει στον αστερισμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η πεντηκοστή επέτειος της Οικουμενικής Διακήρυξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων γιορτάστηκε σε όλο τον κόσμο με μια σειρά εκδηλώσεων, όπου συμμετείχαν πολιτικοί ηγέτες, εκπρόσωποι κυβερνήσεων, διακρατικών και μη κυβερνητικών οργανισμών. Οι επετειακές αναφορές στην Οικουμενική Διακήρυξη όμως, δεν πρέπει να μας κάνουν να ξεχνούμε ότι, παρά την αναμφισβήτητη πρόοδο που έχει σημειωθεί, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραμένει ζητούμενο και όχι οριστική κατάκτηση. Μάλιστα, τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκαν μαζικές παραβιάσεις μερικών από τα θεμελιωδέστερα ανθρώπινα δικαιώματα σε πολλά μέρη του πλανήτη μας, ακόμη και στη γειτονιά μας.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματική εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί ο σεβασμός τριών βασικών αρχών. Η πρώτη θεμελιώδης αρχή είναι η οικουμενικότητα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα οποία δεν επιτρέπεται να καταπατούνται με πρόφαση τον σεβασμό των εθνικών, πολιτισμικών, θρησκευτικών και άλλων ιδιαιτεροτήτων. Η δεύτερη είναι ο αδιαίρετος χαρακτήρας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Τόσο τα ατομικά όσο και τα κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα πρέπει να αναγνωρίζονται και να προστατεύονται στον ίδιο βαθμό διότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων κάθε μιας από τις κατηγορίες αυτές αποτελεί προϋπόθεση της άσκησης των δικαιωμάτων της άλλης. Τρίτη βασική αρχή είναι η κοινωνική ευθύνη του φορέα των δικαιωμάτων, που έχει και καθήκοντα απέναντι στο κοινωνικό σύνολο.

Είναι χρέος όλων, και κυρίως των αρμοδίων, να ευαισθητοποιηθούν άμεσα και ουσιαστικά, ώστε να προστατευτούν τα δικαιώματα του ανθρώπου και να κατοχυρωθούν Συνταγματικά, όπου αυτό δεν ισχύει. Διότι η εξύψωση του επιπέδου προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου αποτελεί θεμελιώδη δέσμευση και υποχρέωση μιας αληθινά δημοκρατικής πολιτείας. Στους αρμοδίους, εντάσσονται κυρίως οι άνθρωποι του πνεύματος και περισσότερο οι επιστήμονες.

Το δικαίωμα του ανθρώπου και τα δικαιώματα του επιστήμονα συμπλέκονται αναπόφευκτα. Ο αγώνας του επιστήμονα για τη διατήρηση της ελευθερίας της δράσης έχει στενή σχέση με τον αγώνα της ανθρωπότητας για ευημερία και ευτυχία. Πρώτο καθήκον του επιστήμονα, ειδικά για χώρες του τρίτου κόσμου, είναι να μεριμνήσει, ώστε μελανά σημεία της εποχής μας, όπως η πενία και η ασθένεια, να εκλείψουν. Αυτό απαιτεί υποχρεωτικά περισσότερη παγκόσμια επιστημονική κατάρτιση, καθώς και την επιβολή ορισμένων νόμων που να περιορίζουν την ελευθερία της ατομικής δράσης σχετικά με θέματα που αφορούν την υγεία και τη χρήση των φυσικών πηγών. Είναι δύσκολο αλλά εφικτό να υλοποιηθεί αυτό χωρίς ταυτόχρονα να παραβιαστούν ανθρώπινα δικαιώματα.

Ιδιαίτερα για τους πολιτικούς, οι περισσότεροι από τους οποίους εντάσσονται στο χώρο των επιστημόνων, άμεσος στόχος πρέπει να είναι η με κάθε τρόπο αποφυγή του πολέμου και προτεραιότητα η απαλλαγή όλων των κοινωνικών ομάδων από το οικονομικό άγχος. Αν γίνει αυτό, τότε σε μια διαρκή περίοδο ειρήνης τα δικαιώματα του ανθρώπου μπορούν σταδιακά να ενισχυθούν και να καταρτιστεί ένας κώδικας ηθικών αρχών που να προσαρμόζει την επιστήμη στο νεύμα του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να αναπροσδιοριστούν κατά τέτοιο τρόπο, ώστε τα στοιχεία τα σημαντικά για την επιτυχία του ανθρώπου να διατηρηθούν.

Και στις πιο «πολιτισμένες κοινωνίες» της δύσης, όπου το φαινόμενο της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν εμφανίζεται στον ίδιο βαθμό, αλλά εξακολουθεί να δίνει σοβαρά δείγματα, είναι πρώτιστο πνευματικό χρέος όλων μας ν' αντιληφθούμε τον κίνδυνο και να αντιδράσουμε.

«διασκευασμένο κείμενο από τον τύπο»

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να συντάξετε την περίληψη του κειμένου σε 120-130 λέξεις

B1. Ποιος κυρίαρχος τρόπος πειθούς χρησιμοποιείται στο συγκεκριμένο κείμενο;

2. Πώς επιτυγχάνεται α) η συνοχή της πρώτης παραγράφου και β) η συνεκτικότητα της πρώτης με τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου;

3.« Διότι η εξύψωση του επιπέδου προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου αποτελεί θεμελιώδη δέσμευση και υποχρέωση μιας αληθινά δημοκρατικής πολιτείας»: Να αναπτύξετε την παραπάνω φράση σε μία παράγραφο με επαγωγική συλλογιστική πορεία. 4. Να σχηματίσετε από δύο προτάσεις με κάθε λέξη ώστε να φαίνεται η δηλωτική (κυριολεκτική) και η συνυποδηλωτική (μεταφορική) χρήση: κατάκτηση, φορέας.

5. Να βρείτε από ένα συνώνυμο κι ένα αντώνυμο για κάθε λέξη: παραβίαση, θεμελιώδης, κατοχυρωθούν.

Γ. «Η τρομοκρατία ως βίαιη έκφραση- αντίδραση ενάντια στα αδιέξοδα του καιρού μας (πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά, εθνικά) καταστρατηγεί θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Σε ένα άρθρο να σχολιάσετε το παραπάνω δεδομένο και να προσδιορίσετε το ρόλο των νέων στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων γενικότερα.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. Το κείμενο πραγματεύεται το πρόβλημα της παραβίασης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τη συμβολή των πνευματικών ανθρώπων για τη διασφάλισή τους. Αρχικά, ο συγγραφέας αφορμώμενος από τον παγκόσμιο εορτασμό της Οικουμενικής Διακήρυξης των δικαιωμάτων, επισημαίνει ότι εξακολουθούν να παραβιάζονται απανταχού. Για την ουσιαστική εφαρμογή τους απαιτείται ο σεβασμός των αρχών της οικουμενικότητας, του αδιαίρετου χαρακτήρα των δικαιωμάτων, καθώς και της κοινωνικής ευθύνης των φορέων αυτών. Στη συνέχεια, υπογραμμίζεται η ευθύνη όλων των ιθυνόντων για τη νομική κατοχύρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ειδικότερα, διανοούμενοι και επιστήμονες οφείλουν να θέσουν τις υπηρεσίες τους για την εξύψωση της ανθρωπότητας. Στην προσπάθεια αυτή καθοριστικό ρόλο πρέπει να παίξουν και οι πολιτικοί ανακουφίζοντας τους πολίτες από το οικονομικό πρόβλημα και αποφεύγοντας τις συρράξεις. Συνοψίζοντας, επισημαίνεται ότι ακόμα και στις Δυτικές κοινωνίες αδήριτη ανάγκη αποτελεί η πνευματική αφύπνιση όλων.

B1. Κυρίαρχος τρόπος πειθούς στο συγκεκριμένο κείμενο είναι η επίκληση στη λογική με τεκμήρια και επιχειρήματα.

ΤΕΚΜΗΡΙΑ

Γεγονότα: Η πεντηκοστή επέτειος... οργανισμών (§1)

Αντικειμενικές Αλήθειες:

Τα τελευταία χρόνια... γειτονία μας (§1)

Διότι η εξύψωση... πολιτεία (§ 3)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ

Πρώτο καθήκον... δικαιώματα (§ 4)

Ιδιαίτερα... δικαιώματα (§ 5)

2. α) Η συνοχή της πρώτης παραγράφου επιτυγχάνεται με τη χρήση διαρθρωτικών λέξεων. Πιο συγκεκριμένα η πρώτη με τη δεύτερη περίοδο συνδέονται με επανάληψη της φράσης «ανθρωπίνων δικαιωμάτων» για λόγους έμφασης. Η δεύτερη με την τρίτη περίοδο συνδέονται με τη διαρθρωτική λέξη «αλλά» που φανερώνει αντίθεση. Η τρίτη με την τέταρτη συνδέονται με τη λέξη «μάλιστα» που δίνει έμφαση.

β) Η πρώτη παράγραφος παρουσιάζει με αφορμή την πεντηκοστή επέτειο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων το πρόβλημα της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και περιπτώσεις παραβίασης τους σε διάφορα μέρη του πλανήτη. Στη δεύτερη παράγραφο παρουσιάζονται τα μέτρα, τα οποία πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπιση του προαναφερθέντος προβλήματος. Πιο συγκεκριμένα παρουσιάζονται οι προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες θα εφαρμοστούν αποτελεσματικά τα ανθρώπινα δικαιώματα.

3. Στο πλαίσιο του δημοκρατικού πολιτεύματος δίνονται σε όλους τους πολίτες ευκαιρίες μόρφωσης, ανεξαρτήτως της κοινωνικοοικονομικής τους στάθμης, δυνατότητες, ώστε να ελέγχουν τους ιθύνοντες, να παρακολουθούν τα δρώμενα και να μη μαζοποιούνται. Το δημοκρατικό πολίτευμα, όταν είναι υγιές, εξασφαλίζει

αξιοκρατία και δικαιοσύνη δηλαδή καλούς νόμους που προσαρμόζονται στις εξελίξεις των καιρών και αντιμετωπίζουν τους πολίτες ισότιμα. Υπερασπίζεται το δικαίωμα του ανθρώπου να ζει με αξιοπρέπεια χωρίς ανέχεια και στερήσεις. Η έννοια λοιπόν της αληθινής δημοκρατίας συνδέεται άμεσα με τα ανθρώπινα δικαιώματα άρα είναι υποχρέωση της να τα διασφαλίσει απ' οποιουδήποτε απειλητικούς κινδύνους.

4. -Η κατάκτηση της Σμύρνης από τους Τούρκους είχε ως δυσάρεστο αποτέλεσμα τον ξεριζωμό χιλιάδων προσφύγων (δηλωτική)

- Η γλωσσομάθεια αποτελεί αξιόλογη πνευματική κατάκτηση από τον άνθρωπο (συνυποδηλωτική)
- Οι ιατρικές εξετάσεις έδειξαν ότι είναι φορέας μικροβίων (δηλωτική)
- Οι πιο σημαντικοί φορείς κοινωνικοποίησης είναι η οικογένεια και το σχολείο (συνυποδηλωτική)

5. Παραβίαση= καταπάτηση, αθέτηση \neq τήρηση, υπακοή
Θεμελιώδης= βασική, ουσιώδης \neq ασήμαντη
Κατοχυρωθούν = διασφαλιστούν \neq καταστρατηγηθούν

Γ.

Ενδεικτικός Τίτλος : Τρομοκρατία και Ανθρώπινα δικαιώματα.

Πρόλογος

Η τρομοκρατία έχει λάβει παγκόσμιες και τραγικές διαστάσεις. Αποτελεί μείζον πρόβλημα για πολλές χώρες με χιλιάδες θύματα. Κηλιδώνει κάθε προσπάθεια των κοινωνιών να προοδεύσουν και ωθεί στην καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η τρομοκρατία είναι πληγή ανοιχτή και θα είναι όσο θα περιφρονούμε τους παράγοντες εκείνους που σχετίζονται άμεσα με την έξαρσή της.

1^ο ζητούμενο-σχολιασμός δεδομένου

«Η τρομοκρατία ως βίαιη έκφραση- αντίδραση ενάντια στα αδιέξοδα του καιρού μας (πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά, εθνικά)» (αίτια).

- Κοινωνικά-οικονομικά προβλήματα → αδικίες, ανισότητες, σκάνδαλα και η αδυναμία του πολίτη να διεκδικήσει το δίκιο του απέναντι σ' ένα κράτος παντοδύναμο.
- Οι αδικίες σε βάρος μικρών λαών και εθνοτήτων → η τρομοκρατία σ' αυτές τις περιπτώσεις παίρνει τη μορφή εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα (παλαιστινιακό, αρμενικό, κουρδικό, Λιβύη)
- Ο φανατισμός οδηγεί ομάδες- έθνη στην αίσθηση του αλάθητου των απόψεων τους, τις οποίες επιβάλλουν με κάθε μέσο.
- Ολοκληρωτικά καθεστάτα → όπου καταπατώνται οι δημοκρατικοί θεσμοί και χρησιμοποιείται η βία (εξορίες, βασανιστήρια, φυλακίσεις) για την επιβολή των αυταρχικών μεθόδων τους.

«...καταστρατηγεί θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα.» (συνέπειες)

- Υποβάθμιση της ανθρώπινης υπόστασης → απώλεια του αγαθού της ζωής.
- Προσπάθεια επιβολής πολιτικών απόψεων με την καλλιέργεια φόβου και τρόμου → στέρηση ελευθερίας.
- Οι ισχυροί του πλανήτη προβαίνουν σε κατακτητικούς πολέμους για την εξάρθρωση διεθνών τρομοκρατικών οργανώσεων → διάπραξη αποτρόπαιων εγκλημάτων με τεράστιο κόστος από πλευράς ανθρωπίνων ζωών και δικαιωμάτων.
- Λήψη μέτρων αστυνόμευσης → παραβίαση της ιδιωτικής ζωής των πολιτών και καλλιέργεια κλίματος καχυποψίας.

2^ο ζητούμενο

«...να προσδιορίσετε το ρόλο των νέων στην προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων γενικότερα»

- Καλλιέργεια κριτικής σκέψης- πολύπλευρη μόρφωση → πλήρη επίγνωση των δικαιωμάτων τους.
- Γόνιμη αμφισβήτηση → εδραίωση αξιών και αρχών για τη δημιουργία μιας πιο ανθρώπινης κοινωνίας.
- Έμπρακτη μαχητικότητα, αγωνιστικότητα → συγκρότηση νεανικών ομάδων δράσης με στόχο την ενημέρωση της κοινής γνώμης και οργάνωση εκστρατειών (συνέδρια, ημερίδες-, πολιτιστικές εκδηλώσεις) για την ευαισθητοποίηση των αρμόδιων φορέων.
- Αντίληψη του γνήσιου νοήματος του κοσμοπολιτισμού → μαχητικότητα για την εδραίωση μιας διεθνούς κοινωνίας που θα στηρίζεται στην αλληλοκατανόηση και την ειρήνη.
- Απαλλαγή από το φανατισμό και καλλιέργεια δημοκρατικής συνείδησης με την αρωγή των φορέων κοινωνικοποίησης.

Επίλογος

Η βία ως μορφή επίλυσης των κοινωνικών προβλημάτων, δυναμιτίζει τα θεμέλια του δημοκρατικού πολιτεύματος και πλήττει καίρια την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Χρέος όλων και ιδιαίτερα των νέων που αποτελούν το μέλλον αυτού του τόπου είναι να εναντιώνονται δυναμικά σε τέτοιου είδους φαινόμενα συμβάλλοντας έτσι στη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στην εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας.

Επιμέλεια Θέματος: Στρατάκη Κατερίνα

Δασκαλάκη Ρίτα

Πετράκη Αργυρώ